

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemanj velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemanj velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Korešnje prejemna opravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2, II., 30

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 13 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primeroma zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 214.

V Ljubljani, v četrtek 18. septembra 1890.

Letnik XVIII.

Državna korist.

II.

Kar se tiče politike, bila je kdaj vsaki snujoči se državi centralizacijska ideja; in ta ideja je bila nekdanj nekako načelo, ki je družilo narode v eno državo. Kakor pa je dandanes v ustavnih državah popolna centralizacija skoraj nemogoča, tako so tudi ovire za centralizacijske poskuse danes mnogo večje, kakor nekdanj. Centralizacija, kakor si jo želé naši nemški liberalci, danes ni več državna korist, in izvira le iz vladateljnosti in zločnosti vladajočih oseb. Mnogo zločnejše je namreč vladati po stari šabloni, kakor pa ustrezati zahtevam narodov, ki želé avtonomijo.

V verskem oziru je državna korist v starem veku zahtevala toleranco ali strpljivost, četudi so bila posamezna bogoslužja same budalosti. V srednjem veku in za časa reformacije je državna korist zahtevala versko edinost; v novem veku pa državna korist zopet zahteva toleranco vseh veroizpovedanj. To državno korist pa danes narekujejo konservativci, jutri liberalci, pojutranjem socijalni demokratje — vsaka stranka po svojih načelih. Trezen človek se mora torej vprašati: Kje je resnica, in kaj je prava državna korist?

Državno korist določujejo vedno državniki, ki so na krmilu, in njihovi pristaši; tem nasproti pa stoji vedno mirnejša ali odločnejša opozicija.

Sicer veljajo tudi sedaj posameznim strankam, vsaj na videz, neka skupna načela. Tako naglašava vsaka stranka: v državi bodi red in pravica, prostost, čednost, reveže in bolnike treba je podpirati, država mora se zavarovati proti vnanjim sovražnikom itd. Če pa si te točke državniške modrosti ogledamo v luči „državne koristi“, najdemo toliko razlik, kolikor je barv.

In ker je to resnica, smemo tudi vedno izra-

žati svoj dvom, če nam v javnem življenju nasprotniki vedno „državno korist“ stavijo pred oči.

„Državna korist“ danes še vedno zahteva v politiki enakost, kakor da bi vsi narodi imeli enake potrebe in živeli v enakih razmerah; v šoli zahteva neomejeno gospodstvo; v socijalnem oziru enakoveljavnost itd. Je li mogoče na ta način doseči namen države? Čim bolj se razširja omika, tem večji je upor proti državni centralizaciji in okamnelemu birokratizmu. To vidimo posebno v Franciji in Rusiji, kjer vlada stroga centralizacija, in nasprotno v svobodni severni Ameriki.

Sploh sedaj mnogi naglašajo državno korist proti ljudstvu. Ko je dvorni svetovalec Lienbacher izrekel smešno definicijo, da je „državni jezik jezik države“, posvetil mu je dobro priznani neuradni državnik grof Martinic, rekoč, da si Lienbacher misli državo kot jedno osebo in ne vidi raznoterih narodov.

To je ravno šablona, ki hoče raznotere narode vtakniti v enake oprave. V učnih sobah iznajdejo „učenjaki“ večkrat svoje pojme o državni koristi, ki pa je dostikrat v diametralnem nasprotju z interesi prebivalstva.

V najnovejšem času ima državna korist prvo besedo posebno na šolskem polju. Državno pravo je večkrat prikrajšano vsled takozvane „splošne omike“ na državno korist. Tako n. pr. v Avstriji državna korist zahteva od nemških narodov, da si ubijajo v glavo nemščino na troške drugih za življenje bolj potrebnih predmetov.

Iz pisarn naučnega ministerstva dohajajo nižjim instancam naredbe in ukazi, po katerih naj se širi splošna omika v vseh krogih in vseh narodih. A ta splošna, povsod enaka omika, katero dandanes zahteva državna korist, je odvisna od mnogih pogojev: od nadarjenosti in pridnosti učencev, od gorečnosti učiteljev itd. A drznemo se trditi, da mnoge

take naredbe morajo ostati le na papirju, ker se ne dadó izvršiti, kakor zahteva državna korist. Naposled bi bilo še najboljšje, naj se gledé na pouk pusti narodom popolna prostost, da se razvijajo po svojih zmoglostih, potrebah in ukaželjnosti.

V socijalnem vprašanju pa državna korist kar čez noč stavi nove zahteve. Najvišje glave začele so gledati nevesele prizore med delavci. Krik delavcev vsled mnogih krivic je merodajne kroge vzbudil iz spanja pravičnega. Ali še-le zdaj zahteva državna korist, da se državniki ozirajo na opravičene zahteve delavskih stanov, ko so že socijalni demokratje oborožili armade za boj? Nedavno še je bila obrtna prostost ona državniška modrost, ki je hotela osrečiti narode. Drugi državniki so se zopet tolažili: bode že boljše. Danes pa so ti možje osramočeni pred vsem svetom s svojo modrostjo, ker državna korist zahteva druga sredstva, da se reši socijalno vprašanje.

Skoraj smešno pa se nam zdi, kedar liberalci državno korist stavijo nasproti zahtevam katoliške cerkve. Ljudstvo sicer hočejo vzgajati „versko-nravno“, toda vedno pod cenzuro raznovrstnih šolskih nadzornikov. Vsakdo naj bi se zveličal po svoji veri, toda s pogojem, da se strinja z državno koristjo.

Cerkvene rede je treba strogo nadzorovati, posebno pa jezuite, ker ti so najhujši nasprotniki državne koristi! Čudno, da je v Nemčiji toliko „jezuitskih“ katolikov v državnem zboru, akoravno so skoraj že pred dvajsetimi leti izgnali jezuite iz dežele; v Avstriji pa imamo jezuite, in vendar je v zbornici malo odločnih katoličanov. Kako se to strinja s sedanjimi pojmi državne koristi?

Prava državna korist je le ena, ki se v vsem strinja s koristimi narodov. Teh koristi pa državniki ne smeje iskati pri doktrinirjih na visokih šolah, temveč stopijo naj v resnično življenje, da spoznajo narodov želje, potrebe in bolečine.

LISTEK.

Radinje.

Zgodovinska povest Jana Podhajského. — Poslov. V. Ž.

(Dalje.)

Ko je vitez Dubnjanski povedal svoje skrbi sestri in svojemu prijatelju, zagledal je na mizi pisemce. Tu se je zjasnilo njegovo obličje, oko se mu je zasvetilo radosti.

„Ah listek od mile Eliške s Hotešov!“ Hitro je odprl pismo in preletel je hitro s svojimi očmi, čital je drugič počasi, besedo za besedo.

Hrdonj z Dubnjan je bil vdovec mnogo let. Petnajst let, kar je počivala njegova soproga pod zemljo; bila mu je družica skrbna starejša sestra Katarina, a največa radost njegovo edino dete, hčerka Eliška. Ljubil je dobro deklico s tako nežnostjo, da bi nikdo ne mogel soditi po njegovem resnem in ponosnem obrazu. Predno je postal grajski grof na Radinjah, živel je na kraljevskem dvoru v Pragi. Očetu se je zdelo, da bi bilo življenje na dvoru škodljivo nedolžni deklici, in zato se je odrekel največe radosti, imeti jo pri sebi in jo je poslal v ženski samostan Hotešovski, kjer je živela njegova mlajša sestra kot redovnica. Tam je rastle in se

razvijala v tihoti Eliška v krasno rožo. Dopolnila je ravno šestnajsto leto.

Oče se je veselil sedaj, da jo bo mogel vzeti k sebi; ni se mu bilo več treba bati na osamelem gradu, da bi jo sledili smeli pogledi, pred katerimi jo je hotel ohraniti, ko je še živel na Vaclavovem dvoru.

Piše očetu, kako se veseli, da se bo vrnila domov; kako se veseli, da bo videla dobrega očeta in milo teto; kako šteje dni, ure, ko pride oče po njo, da bi jo vzela s seboj za dolgo, za vedno.

Blaženo se je smejal vitez, ko je čital te vrstice in spoznal, da je še njegova hči prosto in nedolžno dete.

„Lahko nastanejo neprijetni časi in zato pojdem prej, kakor pokvari jesensko deževje pot, po Eliško v Hoteše“, rekel je vitez sestri, ki mu je radostno pritrdila. Veselila se je tudi Eliške, veselila, da oveseli njihovo samoto, da uvede s svojo navzočnostjo novo življenje radostno, blaženo, in da spremeni lesno samoto v krasen raj.

„Takoj jutri bi šel po njo, ali jedva mi bo to mogoče; zeló sem utrujen in bode mi treba dva, tri dni za počitek; staro telo mi služi slabo; stare rane mi prouzročajo bolesi, ako hodim le malo dalje.“

Pozno do noči so sedeli trije ljudje v sobi zraven visokega grajskega stolpa in se pogovarjali

o raznih občnih zadevah in o veselej bodočnosti rodbine.

II.

Proti koncu meseca septembra je jezdila z Radinje nevelika četa jezdcev, a njim na čelu se je videla ponosna postava viteza Hrdonje. Gré po svojo hčerko v hotešovski samostan. O kako mu bije srce v starih prsih, kako vzpodbaja konja, da bi tekla hitreje.

Dan je v resnici lep. Tihota vlada nad vso krajino, solnce prehodivše le mal del poti greje prijetno. Prijetno okušajo jezdec čisti lesni vzduh. Ali vitez nima danes pozornosti in čuta za prirodno krasoto, za vsa vabila in prijetnosti narave.

Konjske podkve bijejo po kameniti cesti, ki se vije od gozda med poljem; v daljini je videti staroslavni Plzen. Na desno od cerkve za reko se skriva pod visokim holmom, večinoma od gozda zakrita vas Ledkov, a nad njo stoji nevelika trdnjava, bivališče prejšnjega grajskega grofa na Radinjah, Oldriha z Ledkova. Nerad se je preselil prejšnji grajski grof iz lepega stanovanja na Radinjah v pusti, slabi grad svoj; nerad se je privadil razuzdanik slabejši mizi, ki mu jo je dajalo njegovo posestvo pod gradičem Ledkovskim. Ni mogel pozabiti globokih kletij pod Radinjami, kjer je bilo skritih tolikov zakladov — velikih sodov močnega vina. V

Nemške naselbine na Ruskem.

V.

Da se nemški živelj na dobljenem ruskem zemljišču vkorenini ter obrani pred vplivom državnega in društvenega ruskega života, t. j. da se obvaruje svoje propasti, skrbi nemška narodna šola, ki je posebna avtonomija nemških naselbin, in protestantska propaganda, ki skrbi še posebej zato, da oslabi in razcepi ruski živelj, da ga namreč s pomočjo „štunde“ odnaredi.

V tavniški guberniji je zdaj že več nemških nego ruskih šol (od 1264 elementarnih šol je 712 nemških). Že to je očiten dokaz sostavnega in hitrega ponemčevanja tega kraja v kratkem času, kar so se začeli Nemci semkaj naseljevati. Časopisu „Južnij Kraj“ se piše s Krima, da so si krimski Nemci pridobili najboljše zemljišča, vredili svoje naselbine in odločili popolnoma od ostalega prebivalstva, vstanovivši si svoj mali „Vaterland“ sredi raznorodnih življenj krimskih. Vsaka taka naselbina je košček Nemčije, kjer ne vidiš ničesar, kar bi te spominjalo, da si v Rusiji, kjer ne slišiš tudi niti besedice ruskega jezika; edini rokodelci so še na mestih sami Rusi.

Iz dopisov v „Juž. Kraj“ in „Nov. Vrem.“ pa tudi drugih ruskih časopisov zvemo, da je na Krimu pa tudi v drugih nemških kolonijah po njihovih šolah vse nemško, a ruski se oporno preganja. Nemci, ki imajo svoje zastopnike v zemstvih (neka vrsta okrajnih zastopov), podpirajo na vse načine to narodno razdelitev, ter se varujejo vsega, kar ima ali bi moglo imeti tip — kakor oni pravijo — „ruskih svinj“. Življenje na Krimu pozna tudi take slučaje, kjer je Nemcem geslo in program, da se ruske šole po mešanih okrožjih odstranijo. V vsaki takšni nemški šoli visi na steni slika Viljema in Bismarcka, in ravno tako moreš najti tukaj tudi nemške časopise, katere dobivajo iz Nemčije zastoj. V vsaki takšni šoli se poučuje v zemljepisu in v zgodovini naobraženega „Vaterlanda“, ali njihova nova domovina Rusija se enostavno prezira. A nemški učitelji v teh šolah poučujejo tudi, kakor je to navada na Nemškem, na praznike svoje dijakke v telovadbi.

„Bilo je to v praznik“ — piše „Juž. Kraj“ — „ko je učitelj zbral otroke, pa jih začel poučevati v vojaških vajah ter jim dajal razna vprašanja, kakor n. pr.: „Kdo je največji človek na svetu?“ — „Bismarek!“ odgovorili so vsi otroci enoglasno, a zadovoljni učitelj je nadaril otroke s sladčicami. Da, tako se godi v vseh nemških šolah na Ruskem.

Razven tega nam je treba omeniti tudi še to, da Nemci prav radi vabijo v svoje šole sosedne ruske otroke, a posebno še otroke onih starišev, ki so pristopili k „štundistom“, pa ti nesrečni otroci se ponemčijo že v dveh, treh letih popolnoma. Znajo brati in pisati nemški, a o ruščini nimajo niti pojma; prepevajo nemške pesme, pobožne in posvetne, a pozabili so moliti ruski „Oče naš!“ — Znajo marsikaj o Nemčiji, o njenih velikih možeh, o njeni slavi, a o svoji domovini nimajo niti pojma,

njegovej kleti je bilo sicer prostora za kak vinski sodček; ali v njegovej zakladnici ni bilo toliko denarja, da bi mogel zavaliti nekoliko sodov v klet. Tam na Radinjah se je živelo le ob troških kraljeve blagajnice. Četudi je bil rajni kralj Vclav zeló štedljiv gospod in je jako skrbno pregledoval zapiske svojih uradnikov, vendar je umel prebrisani Oldrih „lakomnega“ — tako je rekaval — kralja ogoljufati in poseči globokeje v kraljevo blagajnico. A če tudi bi mu ne dajal kralj denarja, imel bi ga vendar vedno dosti. Kraljevi grajski grof je mogel koristiti marsikomu; mnoge je želelo prikupiti se mu. Oldrih je prodajal svojo naklonjenost za srebro in zlato. V vsej široki okolici je bilo to dobro znano, in kdor je hotel kako službo od njega, pokazal se mu ni s praznimi rokami. Veleposestniki in vitezi na mnogih gradovih so plačevali mogočnemu grofu jako natančno davek; ponosni Plzen je moral večkrat kraljevemu ljubimcu podariti kak dar in ne dosti oddaljeno mesto Rokicane je slišalo pogosto njegov ukaz: Dajte! Vsakdo se je bal zameriti se mu in ga naščuvati proti sebi. Vedeli so, da je kraljevi ljubimec, da je bil v mladosti zvesti spremljevalec kraljev pri vseh podjetjih; da je poznal marsikako njegovo tajnost. Bival je pri kralju na Točniku in kralj mu je bil hvalo dolžan za razno službo, da je ustregel njegovim nasladnostim.

(Dalje sledi)

njo si mislijo nekaj temnega, surovega, prostega. A takšnih zaslepljenih starišev ni samo mnogo mej kmeti, nego tudi mej odličnejšimi, ki pošiljajo svoje otroke v nemške šole na takšno pravno pokvarjenost, češ, da se tamkaj bolje učé, a še največ radi samega nemškega jezika, ki se rabi po njihovem mnenji v vseh prilikah življenja. (Zopet dokaz, kakšni smo Slovani povsodi, prave opice, ki tuje spoštujejo, svoje pa zaničujejo.)

Ti nemški kolonisti gledajo, da bodo ravno tako, kakor so v šoli, tudi v občinski samoupravi ločeni od Rusov. Oni utemeljujejo pogostoma posebne samostalne občine, kjer uredjujejo mesto ruskih starost in starešin nemški „Schulzi“ in „Oberschulzi“, ki ne znajo, ali se vsaj tako držé, da ne znajo niti besedice ruski, pa vendar s popolno veljavo sodijo ruskim rokodelcem po tožbah, katere izročajo pogostoma brez temelja njihovi gospodarji Nemci, ter brez obotavljanja obsojujejo te svoje najnovejše helote — polnopravne ruske podložne — na telesno kazen, na javno šibanje z metlo, kar se godi naravno na radost Nemcev te ali one naselbine, ali tudi na sramoto in ponižanje ruskega imena. In to vse se dela „na temelju postav!“ (Kakšne so vendar te ruske oblasti, ki kaj takega dopuščajo.)

Da se tukaj dogajajo zares taki neredi, svedočijo o tem čini. Tako so prinesle „Mosk. Ved.“ dopis iz Simferopola, da je tamkaj neki ruski kmet tožil svojega gospodarja Nemca pri občinskem sodišču, a oni so brez dolgega razmišljanja obsodili samega tožnika na šibe samo zato, ker se je predrznil tožiti. Večji del takih odlokov ostane brez prizivov (kako bi namreč mogel siromašni obrtnik tožiti se z bogatim posestnikom!) in obsodba se izvrši. Ali takrat se kmet na začudenje vseh ni zadovoljil z obsodbo, nego je izročil prošnjo na merodajnem mestu. V prošnji prosi mej ostalim, da bi se njegova stvar odstopila kateremu drugemu občinskemu sodišču tega okrožja, „kjer bi se našel vsaj en sodnik, ki razume ruski, če že tudi ne govori“. O sličnem dogodjaju se poroča „Mosk. Ved.“ tudi s Krima, da je pred nekim časom na tamošnje gubernijsko sodišče za selske stvari došla posebna tožba na obsodbo enega izmej občinskih sodnikov prerokopskega okrožja. V tej tožbi prosi obsojenec, da se njegova tožba oddá na pregledanje kateremu drugemu sodišču, pri katerem bi vsaj eden izmej sodnikov znal ruski. Tedaj so na ta način Rusi na ruskem zemljišču prisiljeni iskati po ruskih postavah postavljeno sodišče, pri katerem razumijo sodniki ruski! (Po našem mnenju je to najboljše dokaz, kako slabi smo Slaveni sploh v obrambi naših pravic proti tujcu nasilniku.)

Nemci so v svoji brezobraznosti že tako daleč prišli, da po dokazivanju „Mosk. Ved.“ izvajajo že Llynhov sođ nad ljudmi, ki so jim storili kakšno škodo ali pa jih razžalili, kar pojasnjuje nemirne dogodjaje poslednje dðbe. V vasi Kortugoni, okrožja symferopolskega je neki ruski delavec razžalil svojega gospodarja kolonista. Ta na to vstrelil dvakrat s puško na delavca, in ko se je siromak ves v krvi zgrudil na tla, ni se našel nobeden mej kolonisti v celi vasi, ki bi bil siromašnemu ranjencu podál čašo vode, ali pa mu opral in zavezal rane. In pri takšni čisto sovražni razločenosti v občinski upravi vživajo Nemci še to pravico, da so v večini celó v okrožnih zborih, kjer se godi vse po njihovi volji, a ne kakor hočejo Rusi. K temu jim pomaga pravica dveh volilnih glasov, ter si po tem takem volijo po svoji volji, kogar hočejo, pa imajo potem lahko večino v zemskih zasedanjih. Nemci volijo namreč za zemstvo dvakrat: enkrat kot članovi občine, a drugikrat samostavno, kot posestniki. Zatorej se v teh zasedanjih sklepajo pogostoma zaključki, ki so na korist nemškimi kolonistom, ali na škodo ruskemu prebivalstvu, kakor n. pr. osnova, po kateri se imajo ruske šole tega ali onega okrožja odstraniti! (Neverjetno je skoraj, da morejo biti ruske oblasti tako popustljive nasproti Nemcem!)

Politični pregled.

V Ljubljani, 18. septembra.

Notranje dežele.

Črno-rumena zastava zopet vznemirja naše ljube Madjare. Tako se huđuje „Egyetértés“, da so se predrznili (!!) mej velikimi vojaškimi vajami izpostaviti črno-rumeno zastavo na neko krèmo v Veliki Kaniži, ter prosí honvedskega ministra, naj prej ko mogoče odstrani imenovano

avstrijsko zastavo, ker sicer se utegne ponoviti, kar se je pripetilo v enakem slučaju njega dni v Monoru. Pri tem pa omeni predrzni časnik še črno-rumene zastave, izpostavljene na škofijski palači v čast Nj. veličanstva presvetlega cesarja ter zahteva (!), da naj se tudi ta zastava brž odstrani. — Predrzni in prevzetni madjaroni mislijo menda res, da bodo kar zapovedovali Avstriji. To je predrznost, ki preseza že vse meje.

Gališki deželni maršal. Kakor se čuje, je sprejel cesar ostavko gališkega deželnega maršala grofa Ivana Tarnovskega. Zdaj se je podál Tarnovski na svoja posestva ter se povrne koncem tega meseca v Lvov, da izroči svoje posle nasledniku. Kakor se zagotavlja, bo njegov naslednik Sanguszko.

Vnanje države.

Nemčija. „Nat. Ztg.“ se je še jedenkrat oglašila o pomenu shoda nemškega in ruskega vladarja, ter pravi mej drugim, da je ruski car lahko uvidel, kako miroljubiven je nemški cesar. Zato je shod imenovanih vladarjev vsekako političnega značaja. Shodu nemškega in avstrijskega cesarja v Sleziji pripisuje pa omenjeni list še večji politični pomen; zakaj tu se bode utrdila mirovna politika na nemški kakor na avstrijski strani, kar bode povod, da se bode zveza med Avstrijo in Nemčijo še bolj razširila, posebno pa v gospodarstvenem oziru. Zato bode velikega pomena leto 1892. Dosedanja zveza se dá osnovati bolj na široki podlagi ter popolniti v posameznih točkah.

Francija. Kaj so naredili francoski vročekrvni republikanci, ko so prepodili redovnice iz bolnišnic pariških, ne uvideva samo pariško prebivalstvo, marveč tudi prvi zdravniki in ranocelniki po bolnišnicah. Poganjali so se eni kakor drugi, da naj se izroči oskrbovanje bolnikov zopet redovnicam, toda vsled slepega sovraštva do cerkve zaslepljeni pariški občinski svet si je mašil ušesa, ko so mu dohajale take prošnje. Da bi pa dobile redovnice vendar-le zopet oskrbovanje bolnišnic v svoje roke, osnoval se je posebni odbor z imenom „Comité du Petit-Montrouge“, kateri se bode potoval po časniki in ljudskih shodih za redovniško oskrbovanje bolnišnic.

Nizozemsko. Iz Hage se poroča 16. t. m.: Zasedanje zbornice se je pričelo. Minister Mackau je konstatoval, da ima Nizozemsko prijazne mejnarodne razmere ter opomnil, da bi se bilo Nizozemsko rado vdeležilo protisuženjske konference v Bruslji in si prizadevalo zatirati suženjstvo. Kupčija, obrt in brodarstvo se je zdatno razvilo. Ko so strajkovali delavski krogi, skrbela je vlada za javni mir in red. Sedanje finančno stanje dovoljuje podporo občinam, ne da bi bilo treba povečati davke.

Portugal. V zbornici je predložil minister vnanjih zadev, Ribeiro, angleško-portugalsko pogodbo z naslednjimi pojasnili: Kupčije in brodovja tiče se se določbe ne veljajo za nekadanjo provincijo Angelo, temveč pogodba je uravnala le prevozni promet. Portugal sme pobirati carino pri uvažanju in izvažanju. Portugalska vlada morala bode v prihodnje imeti privoljenje v prvi vrsti Anglije, če bode hotela kako ozemlje odstopiti. Načrt pogodbe se je izročil zborniški komisiji.

Anglija. „Times“ še vedno trdijo, da je v Bagamoyu dovolil nemški razglas kupčijo s sužnji po nemškem obrežji v vzhodni Afriki, nad čemur se ne huđuje malo. Vender pa upajo, da bode nemška vlada kmalu razveljavila omenjeni razglas ter dostojno kaznila one, ki so ga izdali. Sicer pa, opomni nadalje list, bi to provzročil lahko prepír med Anglijo in Nemčijo. Če nemška vlada ne stori v to svrhu potrebnega koraka, ne bode je Anglija podpirala, da bi jej odstopil sansibarski sultan svoja ozemlja na suhi zemlji in otok Mafian. Radi verujemo, da ne, zakaj angleški pajek bi menda tudi čez sultanovo ozemlje rad razpel svoje mreže.

Turčija. Iz te države prihajajo navadno nevesela poročila. O ropanju, požigju in pobijanji so vže čisto vsakdanja poročila. Tako se zopet poroča, da je bil usmrčen predvčeranjem armenski dohovnik, kateri je bil iztrgal iz rok uporno pisanje nekemu podpihovalcu pri izgredih v Kumpaku. In armenskemu patrijarhu se je tudi zapretilo s smrtjo, če se ne odpove v teku tedna svojej službi.

Brazilija. Volitve se neki mirno vršé. Prejšnji minister mornarice, Ladario, je propal pri volitvah. Sploh pa se méni, da bodo prodrli v njih vsi udje sedanje vlade.

Izvirni dopisi.

Iz Mengša, 16. septembra. Tu je dné 14. t. m. umrl Josip Kržič, učiteljski pripravnik. — V najlepši dóbi svojega življenja, poln najboljših čutov, moral je zapustiti svet. Neizprosna smrt zatisnila mu je oči v večno spanje in končala ž njim krasen njegov bariton, katerega je v svojem življenju posvečeval Bogu in domovini svoji v čast in slavo. Še zdaj te čujem, Josip moj, kakó z občutom si nekđaj pél: „Beseda dana . . .“ — Tedaj je zarosilo tebi okó in rosila so nam očesa, — kajti jasno je pričal tvoj glas, da si nam bil prijatelj. In res je to.

— Ruske vojaške vaje v Volinji so stale neki do šest milijonov rubljev. V Rovnu, Dubnu in Luku je še zdaj, ko so čete vze otišle, strašna druginja.

— Medved in bik. Iz Kijeva se poroča: Pastir iz neke tukajšnje vasi je pasel v gozdu krave. Kar prilomasti medvedka ter ga vrže na tla. Ne daleč od tam pasočič se bik je pridivil nad medvedko. Zdjaj ta pastirja izpusti ter se zapraši v bika. Vnel se je vroč krvav boj. Naposled pa jo kosmatinka pobere v gozd. Zver je bila prizadejala pastirju hude rane; z glave mu je potegnila kožo, poškodovala hrbet in ledje. Komaj je prilezel v vās nesrečni pastir.

— Povodenj v Predarelskem. Iz Dornbirna se poroča 13. t. m.: Še vedno poplavlja Ren z dvema tretjinama svoje vode tukajšnje pokrajine. V vasi Emsbauern je upadla voda že za dva metra, vender so še vsa nižja poslopja pod vodo. Še-le zdaj se more ceniti škoda. V stanovanjih se kažejo žalostni prizori. Še po prvih nadstropjih je blata, katerega je nanesla povodenj, za dva do tri palce na debelo. Po hišah je strašen smrad. Na poplavljenih poljih je videti kmete, kako kopljejo krompir iz vode. Drugi sadež je ves pokončan.

Telegrami.

Rohnstock, 17. septembra. Cesar Franc Jožef je došel semkaj ob petih popoldne, kjer ga je pričakoval nemški cesar. Prvi je bil v pruski, drugi v avstrijski uniformi. Pozdrav obeh cesarjev je bil izredno ljubeznjiv, istotako med Caprivijem in Kalnokijem. Pri shodu je stala častna stotnija, godba je igrala avstrijsko himno. Potem se je predstavilo spremstvo. Ko je častna stotnija odkorakala in oddeflovala, sta se odpeljala oba cesarja v četverovprežnem vozu v grad; v drugem vozu sta se pa peljala Caprivi in Kalnokij. Veteranci, šolska mladina in ognje-

gasci so stali ob cesti redoma. Ob osmih je bila v gradu pojedina.

Rohnstock, 18. septembra. Oba cesarja sta jezdila $\frac{1}{4}$ k vojaškim vajam. Kalnokij in Caprivi sta ostala v Hausdorfu. Kralj saksonski je zapustil Börnchen ob osmih.

Breslava, 17. septembra. Danes popoldne se je cesar Franc Jožef semkaj pripeljal. Na kolodvoru so ga sprejeli in poslavili visoki dostojanstveniki med temi grof Moltke. Cesarico je obiskal v kraljevem gradu ter obedoval z njo. Ob treh se je odpeljal na grad Rohnstock. Pri njegovem prihodu, kakor tudi odhodu je bila zbrana nebrojna množica, ki ga je z največjim navdušenjem pozdravljala.

Madrid, 18. septembra. Dve osebi so deli pod ključ, ker jih sumijo, da sta zažgala Alhambro. Kolera pojemlje.

Lisabona, 17. septembra. Ministerstvo je vložilo ostavko. Chrysostomo Abren ima nalog, sestaviti novo vlado.

Saint-Flour, 18. septembra. Novoizvoljena odposlanca Mary-Raynanda je množica zmerjala in lučala nanj kamenje. Protikandidat Andrieux je izdal manifest, v katerem izjavlja, da mandat zaradi zločinov obsojenega Raynanda ne bode potrjen.

Kairo, 18. septembra. V Masauahu umrje vsak dan 50 ljudi za kolero.

Umrli so:

15. septembra. Helena Bergant, gostija, 40 let, Rožne ulice 13, jetika.

16. septembra Rozalija Golmajer, delavčeva hči, 1 mesec, Trnovske ulice 3, katar v črevih.

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v milij.
		barometra v mm	toplotera po Celsiusu			
17	7. u. zjut.	740.1	13.2	vzhod	oblačno	0.50
	2. u. pop.	741.2	16.3	"	"	dež
	9. u. zveč.	742.1	12.8	"	"	

Srednja temperatura 14.1°, za 0.1° nad normalom

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

18. septembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	87	gl.	95	kr.
Srebrna " 5% " 100 " " 16%	88	"	60	"
5% avstr. zlata renta, davka prosta	106	"	10	"
Papirna renta, davka prosta	101	"	25	"
Akcije avstr.-ogerske banke	969	"	—	"
Kreditne akcije	308	"	25	"
London	111	"	65	"
Srebro	—	"	—	"
Francoski napoleonid.	8	"	87	"
Cesarski cekini	5	"	36	"
Nemške marke	54	"	77 $\frac{1}{2}$	"

Stanje avstro-ogerske banke

dné 15. septembra 1890.

(Brzojavno poročilo.)

Bankovcev v prometu	gl.	432,715,000	(+ 5,594,000)
Kovinski zaklad	"	243,623,000	(— 28,000)
Listnica	"	166,375,000	(+ 12,619,000)
Lombard	"	23,705,000	(+ 606,000)
Davka prosta bančna rezerva	gl.	21,840,000	(+ 8,311,000)

Škatljice za hostije

najličnejše izrezljane, komad po 1 gl., priporoča precast. duhovščini

Prva kočevska domača obrt

v Ljubljani, Šelenburgove ulice 4. (3-1)

UČENCI

dva ali trije se vsprejmejo na sv. Petra cesti št. 9 v stanovanje, kjer se jim zagotavlja snažnost in vsestransko vestna pomoč.

(3-3)

Uradne in trgovske KOVERTE s firmo priporoča KAT. TISKARNA v Ljubljani.

Sveža divjina

srnino hrbitišče . . . . . klg. gl. 1.40
 " stegno . . . . . " " 1.20
 " pleče od stegna . . . . . " " —.70
 sveže jerebice, postrvi, sulce, z mlekom maščeno kuretnino razpošilja na vse kraje

Gustav Treo, Kolizej, Ljubljana.

(3-3)

„THE GRESHAM“

zavarovalno društvo za življenje v Londonu.

Podružnica za Avstrijo:

Dunaj, Giselastrasse 1,

v hiši društva.

Podružnica za Ogersko:

Pešta, Franz-Josefplatz

št 5 in 6, v hiši društva.

Društvena aktiva dné 30. junija 1889	frank.	106,578,528.96
Letni dohodki premij in obresti	"	19,328,518.86
Izplačitve za zavarovalne in rentne pogodbe, za zakupnine itd. v dobi društvenega obstanka (1848)	"	219,930,701.87
V zadnji dvanajstmesečni poslovalni dobi vložilo se je pri društvu za novih ponudb, vsled česar iznaša v dobi društvenega obstanka skupni znesek vloženih ponudb	"	49,069,600.—
Prospekte in tarife, na podlagi katerih izdaja družba police, kakor tudi obrazce za predloge daje brezplačno	"	1,610,827.280.—

glavni zastop v Ljubljani

(12-9)

Gvidu Zeschko-tu,

Tržaska cesta, št. 3.

OLJNATE BARVE

kositarških pušicah po pol in jeden kilo priporoča najceneje

ADOLF HAUPTMANN,

tovarna oljnatih barv, laka in firneža

(97)

semeniško poslopje 6 LJUBLJANA semeniško poslopje 6.

DUNAJSKE RAZSTAVNE SREČKE à 1 gl. Le malo jih je še!

Zadnji mesec

Glavni dobitek 50.000 gl. vrednosti

11 srečk 10 gl.
6 srečk 5 gl. 50 kr.

Srečke po 1 gl. pri C. C. MAYER-ji v Ljubljani.

(1)